

ברכות מד. (המשנה) עד מה. (סוף הפרק)

ביאורי מושגים
ברכה אחרונה: ר"ע וחכמים נחלקו לפי מה נקבעת הברכה האחרונה. לפי ר"ע צריך לברך את ברכת המזון על כל סעודה משביעה. לפי חכמים מברכים רק על שבעת המינים (שיבולת שועל, כוסמת ושיפון הם הרחבות של חיטה ושעורה).
 הטעם של חכמים נעוץ בהבנה שהברכה הזו נתפסת לא רק כהודאה אלא גם כהילול לה' והילול נאמר רק על פירות משבעת המינים. (עיין בתחילת הפרק שם יש הו"א שיש לברך רק על שבעת המינים מדין 'קודש הלולים').

משנה

פירות גינוסר היו ידועים באיכותם, ולכן האוכלם עם פת, הפת טפלה להם. (עיין בתוס' להסבר נוסף)

כשיש שני מאכלים שאוכלם יחד - **מברך על העיקר ופוטר את הטפל**.
 זאת אפילו אם העיקר הוא מלוח והטפל הוא פת!

הנוסח של מעין שלוש:
 על פירות הארץ: 'על הארץ ועל פירותיה'.
 על פירות חו"ל: 'על הארץ ועל הפירות'.

משנה

השונה מים:
 1. השונה מים לתרופה לא מברך כיוון שאין לו לא הנאת החיך ולא הנאת הקיבה.
 2. ה'עולם' נוהג לברך 'שהכל' כשיטת ת"ק.

אחרי פירות משבעת המינים מברך:
רבן גמליאל: ברכת המזון.
חכמים: מעין שלוש.
ר' עקיבא: על כל סעודה גם אם היא הורכבה רק מירק - מברכים ברכת המזון!
מה מברך השונה מים לצמאון:
ת"ק: 'שהכל'.
ר' טרפון: 'בורא נפשות רבות'.

טעמו של ר"ג:
הפסוק 'ואכלת ושבעת וברכת' מוטב גם על: 'במסכנות תאכל בה לחם'.
וגם על: 'ארץ חטה ושעורה וגפן...'.
חכמים:
 שם יש את המילה ארץ המפסיקה בין 'ארץ חטה ושעורה...' לבין 'ואכלת ושבעת וברכת'.
ר"ג:
 מה'ארץ' המפסיקה לומדים שהאוכל גרגרי חיטה פטור מברכת המזון.

המשנה בנידה קובעת:
 יש דברים שמברכים עליהם לפני ולא אחרי.
רב פפא: על ריח לא מברכים אחרי.

על מה מברכים ברכה אחרונה
רב: על ביצים ובשר מברך 'בורא נפשות', על ירקות לא צריך לברך.
ר' יצחק: גם על ירקות מברך 'בורא נפשות', על מים לא צריך לברך.
רב פפא: גם על מים מברכים 'בורא נפשות'.

גם על מצוות אנו לא מברכים אחרי, אבל תירוץ זה לא מועיל לבני ארץ ישראל שהיו מברכים אחרי הורדת התפילין!!!

יש חובה להכין כל מאכל בצורה המתאימה כדי להפיק ממנו את המירב. לפת הנאכלת לבד מזיקה, לפת המעובדת בבשר, יין או בבישול עמוק משובחת. כרישין מועילים לגוף אבל יש לבשלם היטב ולבולעם מבלי ללעוס, וכי"ב. **הכלל:** בכל אוכל יש תועלת בתנאי שיודעים כיצד להפיקה!